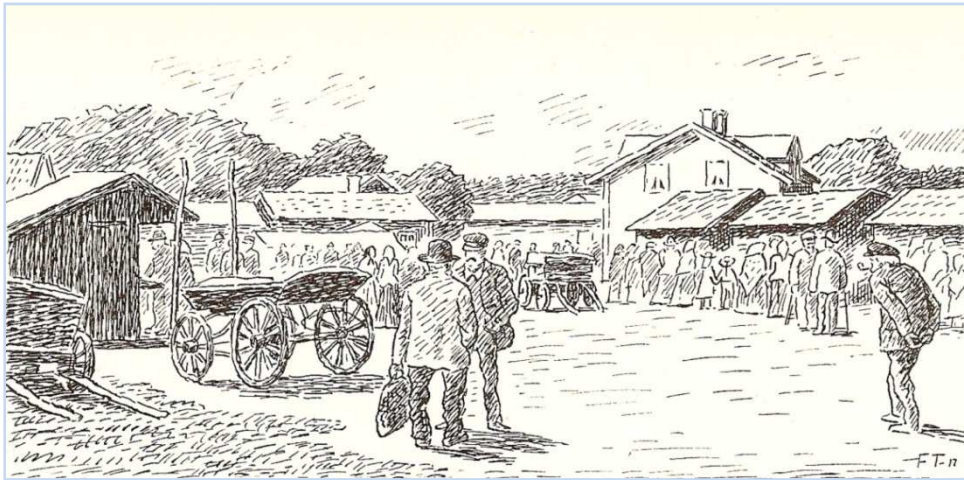

Paradistorg – handelsplatsen vid riksvägen

Marknadslivet på Paradistorg i 1900-talets början. Teckning av Timén Frans 1944

Paradistorg - eller Torget som det kallas - har sedan länge varit en handels- och rastplats på riksvägen Stockholm – Göteborg. Du i medelåldern eller något äldre minns matstället "Finngården", som låg på Paradistorg från 1960-talet och tills nyligen. Torget har dock en mycket längre historia - gästgiveri fanns här redan tidigt.

»*EJ* MÅNGEN motsvarighet torde det finnas till Finnerödja torgplats med dess gästgiveri och sitt flertal affärer, Paradistorg, och ävenledes och helst i kalendrar och andra trycksaker kallad Paradistorp.» — »Torgbodar, butiker, villor, alla slags hus ligga grupperade om varandra. Affärerna äro så många, att man måst utmärka dem med skyltar. T. o. m. gästgivaregården rekommendera sig med en lång skylt. Utom den gata som landsvägen bildar, drager till vänster en annan gata av bortåt skogen till. Det är en stad i miniatyr.»

Colling, P., Skaraborgsbygden 1919

Finnerödja kyrka och riksvägens anslutning till torget norrifrån
Tidigt 1900-tal

Gästgiveriet med uthus idag

Innan västra stambanan var Paradistorg centralort i Finnerödja socken:

Här fanns lanthandlare som förde rikt sortiment. Kläder och järnvaror salufördes - ja även hattmodist verkade här. Urmakare och bokbindare sålde sina tjänster på och vid torget.

Färsk fisk såldes liksom nykärnat smör i bodar runt torgplatsen där även korta varor och kärl av bleckplåt utbjöds.

Redan nu förstår Du att Paradistorg var en plats med en omfattande handel.

Marknad hölls vår och höst – dagen före den välkända Hova marknad. Marknaderna i Hova och Värnamo var prisledande – vid dem sattes riktpiserna på kreatur och hästar i riket.

Resande har alltid varit handelsmän som besökt marknader:

Somliga inte bara besökte Finnerödja marknad - de flyttade hit permanent och köpte mark runt torget - redan på 1770-talet.

Mycket behändigt att äga marken vid torget när man skulle göra affärer.

Somliga författare har påstått att de Resande inte fick nyttja torget för försäljning. Sannolikt har dessa skribenter inte insett det onyttiga i att betala marknadsavgift om man äger marken runt handelsplatsen.

Klockartorpet:

Kyrkan ligger 900 m NO om klockarens torp, som i sin tur är närmaste granne till Paradistorg. Klockaren bodde fram till andra hälften av 1700-talet relativt ensam på platsen.

Idag är Klockartorpet hembygdsgård i Finnerödja.

Först när släkten Grönberg kom hit från Hjo började det röra lite på sig i klockarfamiljens

närhet. Grönberg köpte 1775 ett jordområde intill torget. Den fastigheten benämndes "Grönbergs intäkt" och tomterna som den delats i heter idag Grönelund.

Runt år 1800 får vi fast bebyggelse vid Torget:

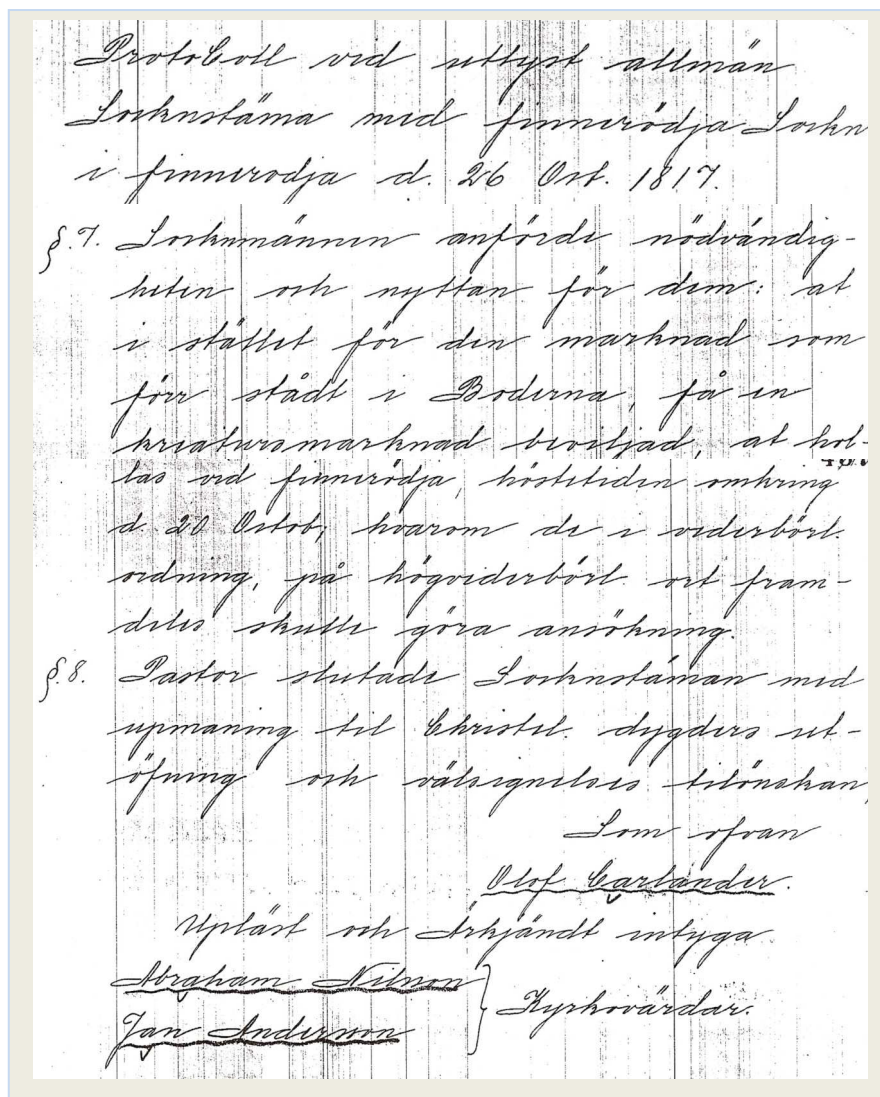
SO om riksvägen på själva torget samt vid Grönbergs intäkt byggdes det.

Den bebyggelsen fanns kvar när Colling skrev i Skaraborgsbygden 1919 (se ovan).

Hösten 1817 beslöt Finnerödja sockenmän ansöka om tillstånd för marknad:

Att Grönbergarna och deras släktingar var de som byggde hus runt Torget är inte långsök – de bodde ju i husen senare.

Lite mera fantasieggande är tanken, att en relativt nyinflyttad Grönberg måhända fick kommunens gubbar - med prosten Carlander i spetsen - att 1817 fatta det stämmobeslut, som vi påträffat i kommunarkivet och som du kan läsa här nedan.

Protokoll vid utlyst allmän
sockenstämma med Finnerödja
socken i Finnerödja den 26
oktober 1817.

/§.7. Sockenmännen anförde
nödvändigheten och nyttan för
dem att istället för den marknad
som förr stått i Bodarne, få en
egen kreatursmarknad beviljad,
att hållas i Finnerödja, hösttiden
omkring den 20 oktober, som de i
vederbörlig ordning, på
högvederbörlig ort framdeles
skulle göra ansökan om.

/§.8. Pastor slutade
sockenstämman med uppmaning
till kristliga dygders utövning och
välsignelsers tillönskan.

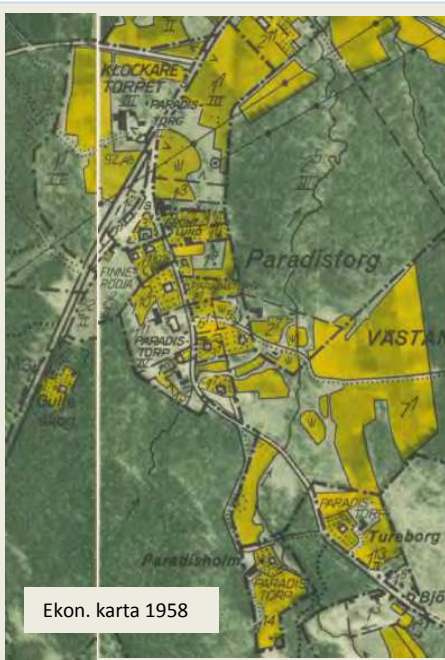
Som ovan

Olof Carlander

Uppläst och godkänt intygar
Abraham Nilsson Jan Andersson
kyrkvårdar

Häradsekon. karta 1877-82; Finnerödja J112-64-22

Ekon. karta 1958

Satellitfoto Google: Paradistorg Finnerödja

I gränsen mellan Grönbergs intäkt och Paradistorg står ekarna och minns